

DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI

2019-2023

T.C. Cumhurbaşkanlığı
İletişim Başkanlığı

2019-2023

**Davranışsal Bağımlılıklar
ile Mücadele Ulusal Strateji
Belgesi ve Eylem Planı**

BASKI

Artı6 Medya Tanıtım Matbaa Ltd. Şti.
Özveren Sokak No:13/A Demirtepe - Kızılay / ANKARA
Tel: (0.312) 229 37 41 - 42

SUNUŞ

Madde ve davranış bağımlılıkları günümüzde toplumların karşı karşıya kaldığı yaygın küresel sorunlardan biri hâline gelmiştir ve ne yazık ki dünyanın birçok ülkesinde nesiller, zararlı alışkanlıklar ve bağımlılıkların pençesinde yitip gitmektedir.

Sigara, alkol, uyuşturucu madde bağımlılığı gibi bağımlılıkların yanı sıra günümüzde fiziksel bir maddeye dayandırılmayan; sanal bağımlılık ve sosyal medya bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıklar da giderek artmaktadır.

Her gün daha da artan oranda sanal dünya ile gerçeği arasında kalan, dijital oyun bağımlılığı yüzünden geleceği karartılan gençlerimizin dramlarıyla karşılaşmaktayız.

Bunun yanı sıra çevrimiçi kumar ve bahis oyunlarına hızlı ve kolay erişim, bağımlılık oluşturan aktivitelerin yaygınlaşmasına ve yıkıcı etkilerinin toplumun tümüne yayılmasına yol açmaktadır.

Özellikle teknolojik gelişmelerin toplum üzerindeki etkilerini iyi okuyarak, uyuşturucu, içki, sigara ve kumarla beraber sanal bağımlılık gibi sorunlarla da mücadele etmek anayasal sorumluluğumuzun gereğidir.

Halk sağlığı ve toplum huzurumuzun, yaygınlaşan bağımlılık eğilimlerinden korunması için geçtiğimiz 17 yılda önemli yasal düzenlemeler yapılmış, koruyucu önlemleri içeren strateji belgeleri ve eylem planları uygulamaya konmuştur.

Bu çerçevede Sağlık Bakanlığımız öncülüğünde, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulumuz ve tüm paydaşların katkısıyla hazırlanan “2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı” son derece önemlidir.

Detaylı bir çalışmanın ürünü olan bu yol haritası, tüm kamu kurumlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve vatandaşlarımıza hitap eden kapsayıcı ve çok boyutlu stratejiler ve eylem planlarını içermektedir.

Önümüzdeki 5 yıllık süreçte davranışsal bağımlılığın önlenmesi için öncelikli olarak yürütülecek çalışmalar, bu çalışmalarda sağlanacak koordinasyon ve eylem planlarının uygulanmasının takibi, bu dokümanda belirtilen çerçevede titizlikle yürütülecektir.

Strateji Belgesi ve Eylem Planı’nda yer alan tüm maddelerin hayata geçirilmesinin ve ilgili kurumlarımız tarafından sorumluluklarının layığıyla yerine getirilmesinin takipçisi olmayı sürdüreceğiz.

Bu kapsamlı yol haritasının hazırlanmasında emeği geçenleri tebrik ediyor, çocuk ve gençlerimiz başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın her türlü bağımlılıktan uzak durmasını; her daim huzur ve sağlıktan yana olmasını temenni ediyorum.

Fuat OKTAY

Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu Başkanı

SUNUŞ

Sağlık Bakanlığı olarak halk sağlığını tehdit eden her türlü bağımlılıkla mücadele etmekteyiz. Tütün, alkol ve madde bağımlılığı mutat olarak bilinen, yıllardır mücadele ettiğimiz alanlardır. Başta tütün bağımlılığı ile mücadele için alınan tedbirler sayesinde önemli başarı elde ettik. Elde edilen bu başarı dünya çapında takdir görerek ödüllendirilmiştir. Alkol ve madde bağımlılığı ile mücadelede koruyucu tedbirlere öncelik vererek, tedavi edici eylemlerde de önemli hamleler yaptık. Bu hamlelerin olumlu neticelerini sahada izlemekteyiz.

Ancak gün geçtikçe yeni bağımlılık modelleri ortaya çıkmaktadır. Maalesef pek çok insan tarafından tehlikesi fark edilemeyen, hatta masum görülen teknolojik cihaz bağımlılığı, yani ekran bağımlılığı diye de ifade edebileceğimiz bağımlılıklar günlük hayatı önemli derecede sekteye uğratacak seviyeye çıkabilmektedir.

Davranışsal bağımlılıklar; fiziksel bir maddeye dayandırılmayan insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsayan internet, oyun ve kumar gibi bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır.

Bağımlı olunan davranışın bırakılmaması, kontrol edilememesi, her defasında kullanım miktarının ya da süresinin giderek arttırılmasıyla, kişinin zamanının büyük kısmını bağımlı olunan davranışla geçirmesine yol açmaktadır.

Teknoloji ve internete hızlı ve kolay erişim, kumar oyunlarına erişimi de kolaylaştırmakta, dolayısıyla bu yönde de bağımlılık gelişmesine neden olabilmektedir. Sonuçta davranışsal bağımlılıklar, özellikle psikolojik ve sosyal problemlere yol açmakla birlikte fiziksel hastalıkların ortaya çıkmasına da zemin hazırlamaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek artan teknolojinin aşırı ve zararlı kullanımı ile kumar bağımlılığı konularındaki riskler göz önüne alınarak; 2017 yılında, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu kararı ile ‘‘Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı’’ na, teknoloji bağımlılığının (internet, oyun bağımlılığı) yanı sıra kumar bağımlılığını nleme başlıkları da eklendi.

Gelişen dünyaya uyum sağlarken, bütüncül bakış açısıyla gelecekte oluşabilecek toplumsal sorunları nllemek ve mevcut sorunlara erken dönemde müdahalede bulunmak amacıyla tüm paydaşlarla, çok boyutlu, etkin mücadele anlayışı hayata geçirildi.

Bu çerçevede Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile önümüzdeki beş yılın davranışsal bağımlılıklarla mücadelede yol haritasının belirlenmesi, yapılan çalışma ve faaliyetlerde tüm yurttaki ulusal politikalarla eşgüdümün ve koordinasyonun sağlanması, etkinliğinin artırılması ve etkilerinin tanımlanan göstere ve hedeflerle sistematik bir süreçte takip edilerek başarıya ulaşması hedeflenmektedir.

Eylem Planı ve Strateji Belgesinin oluşturulmasında emeği geçen tüm kişi ve kurumlarımıza teşekkür eder, hayata geçirilmesinde de aynı azim ve kararlılıkla çalışmaların sürdürülmesini ve milletimize yararlı olmasını temenni ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Sağlık Bakanı

İÇİNDEKİLER

A-DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ	1
GİRİŞ.....	3
METODOLOJİ	7
NİHAİ AMAÇ	9
ARA AMAÇLAR	11

1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi	12
1.1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin Amacı.....	13
1.2. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin Göstergeleri ve Hedefleri	14
1.3. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri	15

2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi	19
2.1. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Amacı	22
2.2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Göstergeleri ve Hedefleri	22
2.3. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri	23

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması.....	25
3.1. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Amacı.....	26
3.2. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Göstergeleri ve Hedefleri.....	26
3.3. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının İnisyatifleri ve Faaliyetleri	27

B- DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI..... 29

1. TEKNOLOJİ ve İNTERNETİN BİLİNÇLİ, GÜVENLİ VE ETKİN KULLANIMININ SAĞLANMASI VE AŞIRI VE ZARARLI KULLANIMININ ÖNLENMESİ 30

1. Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi 30
2. Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması..... 36
3. Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi 40
4. Bilişim teknolojileri ve internetin sosyal medyanın aşırı, zararlı kullanımını önleme konusunda bilimsel kapasitenin artırılması..... 42
5. İnternet oyun oynama bozukluğu gelişme riski olan bireylerin tespit edilmesi ve önlem alınması 43
6. Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzına yönelik mevzuat düzenlenmesinin yapılması 43
7. Dijital oyun sektörü ve sosyal medyanın ulusal politikalar çerçevesinde düzenlenmesi 45
8. Bilişim teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi..... 46

2. KUMAR BAĞIMLILIĞINI ÖNLEME ÇALIŞMALARININ YÜRÜTÜLMESİ 48

1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması 48
2. Çevrimiçi sitelerde koruyucu tedbirlerin alınması..... 54
3. Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması 54
4. Şans oyunları denetiminin güçlendirilmesi..... 56
5. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması..... 57

3. DANIŞMA TEDAVİ VE REHABİLİTASYON HİZMETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI 58

1. Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi 58
2. Sağlık Hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi..... 59

Kısaltmalar

- AÇSHB** : Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- BDDK** : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- BMK** : Bağımlılıkla Mücadele Kurulu
- BMİKK** : Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulu
- BMTÇG** : Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grupları
- BMKY** : Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu
- BTK** : Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
- EBA** : Eğitim Bilişim Ağı
- GSB** : Gençlik ve Spor Bakanlığı
- HSGM** : Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
- KYK** : Kredi ve Yurtlar Kurumu
- MASAK** : Mali Suçları Araştırma Kurulu
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- SB** : Sağlık Bakanlığı
- SHM** : Sağlıklı Hayat Merkezi
- STK** : Sivil Toplum Kuruluşu
- TBMM** : Türkiye Büyük Millet Meclisi
- TÜBİTAK** : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
- TÜİK** : Türkiye İstatistik Kurumu
- YÖK** : Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

2019-2023

**A-Davranışsal Bağımlılıklar
ile Mücadele Ulusal Strateji
Belgesi**

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gittikçe hızlandığı ve teknolojinin günlük yaşamımıza hızla girdiği düşünüldüğünde akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve internet teknolojilerinin yaşamımızdaki vazgeçilmez yeri ve önemi açıkça görülebilmektedir. Ancak günümüzün gelişmiş teknolojilerinden olan bilgisayar ve internet kullanımının yaşamımızda istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi kolaylıkları yanında aşırı ve zararlı kullanımı birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Bireylerde, özellikle okul çağındaki çocuk ve gençlerde problemler internet/bilgisayar kullanımı, sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilenmesine, aile bağlarının zayıflamasına, akademik veya iş başarılarının düşmesine neden olabilmektedir.

Öte yandan internetin yer ve zamandan bağımsız, kolay erişilebilir olması, bireyin kimliğini gizleyebilmesi gibi etkenler internet üzerinden kumar oynamayı da çekici ve kolay ulaşılabilir kılmaktadır. Teknoloji/internetin aşırı ve zararlı kullanımı kumar bağımlılığını beslediği gibi, hızlı ve rahat erişim imkânları kumar bağımlılığının gelişmesinde ikincil bir risk de oluşturmaktadır. Kumar oynama bozukluğu sorumlulukların yerine getirilememesine neden olarak, psikolojik, sosyal ve mesleki işlevsellikte düşüşe yol açmakta, kumar oynama davranışı durdurulmaya çalışıldığında ise stres, huzursuzluk, endişe gibi problemler ortaya çıkabilmektedir.

Davranışsal bağımlılıklar; fiziksel bir maddeye dayandırılmayan insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsayan internet, oyun ve kumar gibi bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır. Bağımlı olunan davranışın bırakılamaması ya da kontrol edilememesi, bağımlı durumdan her defasında alınan hazzın yeterli olmaması sebebiyle kullanım miktarının ya da süresinin giderek artırılmasına, kişinin zamanının büyük kısmını bağımlı olunan davranışla geçirmesine yol açmaktadır. Bunun sonucunda da özellikle psikolojik ve sosyal problemlerin görülmesiyle birlikte fiziksel hastalıkların ortaya çıkmasına da zemin hazırlanmaktadır. Bunun yanı sıra bilişim teknolojilerinin eğitim, bilgi sağlama gibi amaçlarla kullanılmasının aşırı ve zararlı kullanımını azaltabileceği saptanmıştır.

Davranışsal bağımlılıklarda görülen artış sebebi ile son birkaç yıl içinde Güney Kore, Japonya, Çin, İngiltere gibi bazı ülkelerde davranışsal bağımlılıklarla mücadele etme ve önlemeye yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Ülkemizde de çocuklar ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımına teşvik etmek, bu konuda bilgilendirmek, aşırı

ve zararlı teknoloji kullanımını önlenmek, aşırı ve zararlı düzeyde kullananları tespit ederek, gerekli tıbbi müdahale ve yardıma yönlendirilmelerini sağlamak amacıyla eş zamanlı çalışmalar yürütülmektedir. Bununla beraber pek çok kurum ve kuruluş tarafından sunulan hizmetlerin toplum tarafından bilinirliğini artıracak çalışmalar yapmak, sunulacak yeni hizmetleri planlamak ve iş birliğini güçlendirmek için ulusal bir mücadele gerekmektedir. Bu kapsamda bakanlıklara, kurumlara, yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına çok önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

9 Aralık 2017 tarihli 2017/23 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında; “Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulunun kapsamı genişletilerek, Başbakan Yardımcısı Başkanlığında 11 bakanın Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Gençlik ve Spor, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanları) katılımı ile **“Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu”** oluşturulmuş, bağımlılıkla mücadelede görev ve sorumlulukları olan bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile Yüksek Kurul Başkanı tarafından belirlenecek diğer paydaşların katılımıyla uyuşturucu, alkol, tütün, kumar ve teknoloji bağımlılığıyla mücadeleye yönelik eylem planı hazırlanması ve Yüksek Kurulun onayı ile yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır.

23.12.2017 tarih ve 71366025-990 sayılı Yüksek Kurul Başkanı onayı ile **Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu ve Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grupları** (Uyuşturucu ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Alkol Bağımlılığı ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Tütün Bağımlılığı ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Davranışsal Bağımlılıklar ile (Teknoloji ve Kumar Bağımlılığı) Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Bağımlılık ile Mücadele İletişim Teknik Çalışma Grubu) oluşturulmuştur.

Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu; TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığında olmak üzere, ilgili 12 Bakanlığın (Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, İçişleri, Gençlik ve Spor, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme) Müsteşar Yardımcısı, 2 Kurumun Genel Müdürü (Basın Yayın ve Enformasyon, Türkiye Yeşilay Cemiyeti), 1 Kurumun Başkanı (Mali Suçları Araştırma Kurulu), 3 Kurumun Başkan Yardımcısı (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye İstatistik Kurumu, Diyanet İşleri) ve BMYK Başkanı Danışmanı ile birlikte 19 kurum ve kuruluşun temsilcilerinden,

Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grubu; Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı koordinasyonunda yürütölmek üzere, BMK üyesi 20 kurum/kuruluşun en az daire başkanı seviyesindeki temsilcilerinden oluşturulmuştur.

Anılan genelge ile kurulların sekretarya hizmetleri, koordinasyon ve uygulamalarının takibi, Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı koordinesinde Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü vasıtasıyla, illerde ise valilerinin riyasetinde il sağlık müdürlüklerince yürütölməsi talimatlandırılmıştır. Cumhurbaşkanlığı tarafından 14 Şubat 2019 tarih 2019/2 sayılı “Bağımlılık ile Mücadele Genelge”si ile 9 Aralık 2017 tarihli 2017/23 sayılı Başbakanlık Genelgesi güncellenmiştir.

Bağımlılıkla Mücadele Kurulu kararı gereği teknoloji ve kumar bağımlılığına müdahale ve koruyucu çalışmaların başlatılması doğrultusunda “Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Eylem Planı” kapsamında yol haritası oluşturulması kararı verildi. Bu kapsamda uluslararası iyi uygulama örnekleri analiz edilerek, ulusal norm ve politikalara uyarlanabilir strateji ve faaliyetler belirlendi. Sağlık Bakanlığı koordinatörlüğünde Bakanlıklar, Sivil Toplum Kuruluşları ve akademisyenlerin katılımıyla çalıştaylar gerçekleştirildi. Milli Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye İstatistik Kurumu, Dünya Sağlık Örgütü ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti, akademisyenlerin katkı ve katılımları sağlandı. Tüm bunların sonucunda yıllar itibarıyla nihai hedefler oluşturuldu. Hedeflerin takibini sağlayabilmek, nihai göstergeler ve bu göstergelerin veri kaynakları tanımlandı. Eylem planı revizyonunda gerçekleşen tüm faaliyetlerin etki analizlerinin yapılması planlandı.

Davranışsal bağımlılıklarla ile mücadele çalışmaları, BMYK üyesi Bakanlıklar ve diğere kurum ve kuruluşlarla eş güdüm içerisinde yürütölmeye devam edecektir. Bilimsel temellere dayandırılarak, çalışmalarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması sürecinin de aynı şekilde düzenli ve güçlü olarak yürütölməsi gerekmektedir. Bu sebeple yapılan çalışmaların etkinliğinin ölçölməsi, koordinasyonun işlevsel sağlanabilmesi de bu kapsamda büyük önem arz etmektedir.

Eylem politikalarının yerele yaygınlaştırılması, koordinasyonun sağlanabilmesi davranışsal bağımlılıkla mücadelede başarıya ulaşması için gereken en önemli faktördür. Eylem planı kapsamında gerçekleşen faaliyetlerin, kamuoyuyla paylaşılması ve toplumsal desteğin alınması

oldukça önemlidir. Bu sebeple çalışmaların yıllık olarak raporlanması, kamuoyunun doğru bilgiye zamanında erişmesi sağlanacaktır.

Bu çerçevede oluşturulan Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile önümüzdeki 5 yılın davranışsal bağımlılık ile mücadele konusundaki yol haritasının belirlenmesi, yapılan çalışma ve faaliyetlerin tüm yurttaki eşgüdüm ve koordinasyon içinde birbirini destekleyecek ve etkisini artıracak şekilde yürütülmesi, etki analizi takibinin sağlanarak başarıya ulaşması hedeflenmektedir.

Metodoloji

Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2019-2023);

- ✓ Uluslararası çalışmalar ve dünyadaki gelişmeler yaşanan sorunlar ve bunlara yönelik geliştirilen çözüm stratejileri değerlendirilerek,
- ✓ Bakanlık temsilcileri ve bu alanda görev yapan uzmanların katkıları ile çalıştay toplantılarında elde edilen çıktı raporları,
- ✓ Ulusal alanda sorun tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilerek, uygulanabilir faaliyetlerin tartışıldığı çalıştay raporları göz önünde bulundurularak oluşturuldu.

Bu çerçevede, 2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlanırken dört seviyede planlama yapıldı;

Planın birinci seviyesinde, "Nihai Amaç" ve izlem için kullanılacak "Nihai Amaca ait Gösterge ve Hedefleri" bulunmaktadır. Planın ikinci seviyesinde, belirlenen nihai amaca ulaşılması için gereken "Ara Amaçlar" ve "Ara Amaca ait Gösterge ve Hedefleri" yer almaktadır. Hedeflere

ulaşılabilmesi için gerekli “İnisiyatif” ve “Faaliyet”ler ise üçüncü ve dördüncü seviyeleri oluşturmaktadır.

Gösterge tablolarında, ilerlemenin takibini sağlayacak taban değerler, “Veri Kaynağı” başlığı altında yer alan kaynaklarından temin edilecektir. Verinin olmaması veya göstergenin yeni takip edilmeye başlanacak olması durumunda; verinin elde edilmesine yönelik araştırma yapılacak veya verinin sistemden üretilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu çerçevede, teknolojik gelişmelerin hızlı ilerlemesi ve gereksinimler doğrultusunda hedef ve göstergeler gerektiğinde güncellenecektir.

Nihai Amaç

2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Eylem Planı Nihai Amacı;

Toplumunu teknoloji, internet ve kumar alanlarında davranışsal bağımlılık gelişmesinden korumak.

Belirlenen nihai amaca ulaşılması için topluma yönelik;

- ✓ Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımında gençler başta olmak üzere toplumun farkındalığının ve bilgi düzeyinin artırılması,
- ✓ Bilişim teknolojilerinin aşırı ve zararlı kullanımının önlenmesi, dijital oyun, bahis, şans ve kumar bağımlılığını önlemeye yönelik çalışmaların yürütülmesi,
- ✓ Davranışsal bağımlılık yaşayan bireylerin danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine ulaşılabilirliğin artırılması,
- ✓ Çalışmaların ve hizmetlerin yürütülmesinde kurumlar arası eşgüdüm ve koordinasyonun güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Bu doğrultuda nihai amaca ulaşabilmenin izlenmesi için “Nihai Amaç Göstergeleri” belirlenmesi, koruma ve önlemenin sürdürülmesi ayrıca tedavi ve rehabilitasyonda koordinasyonun ve iyileştirmelerin takibinin güçlendirilmesi amaçlandı.

Nihai Amaca Yönelik Göstergeler

No	Nihai Amaç Göstergeleri	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	14-19 yaş yaş aralığında son 1 ayda İnternette geçirilen zamanın araştırma, bilgi edinmeye ayrılan kısmında mevcut duruma göre % artış	¹	Mevcut Durum Tespiti	7	8	9	10
2.	14-19 yaş aralığında son 1 ayda Chat odalarında, mesajlaşarak veya sosyal medyada (email, Facebook, Twitter, WhatsApp vb.) geçirilen zamanda mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	4	6	8
3.	14-19 yaş aralığında son 1 ayda bilgisayar, oyun konsolu, tablet (iPad vb.), cep telefonu veya diğer elektronik aletlerle oyun oynama süresinde mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	3	4	5
4.	14-19 yaş aralığında son bir yılda para kazanma amaçlı internet üzerinden bahis oynama oranında mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	3	4	5
5.	14-19 yaş aralığında son bir yılda para kazanma amaçlı geleneksel bahis oynama oranında mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	4	5	6
6.	Genel nüfusta son bir yılda bilişim teknolojilerinin aşırı zararlı kullanımında % azalma	²	Mevcut Durum Tespiti	-	Artmama	3	4
7.	Genel nüfusta son bir yılda parayla kumar oynama (geleneksel ve internet) sıklığı % azalma	²	-	Mevcut Durum Tespiti	-	Artmama	-

¹ ESPAD araştırmasından elde edilecektir.

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti araştırmasından elde edilecektir.

Ara Amaçlar

Nihai amaca ulaşım aşağıda yer alan üç ana kategoride konumlandırılmış ara amaçlarla sağlanacaktır.

1

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımını Sağlamak ve Aşırı ve Zararlı Kullanımını Önlemek:

Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu bilinçlendirmek ve farkındalıklarını sağlamak. Aşırı ve zararlı kullanımda arzı düzenlemek, riskli internet oyun oynama bozukluğu olan bireyleri erken tespit etmek ve önlem alınmasını sağlamak ve bu konuda bilimsel çalışmaları desteklemek.

2

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarını Yürütmek:

Kumar bağımlılığının etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapmak ve önlenmesine yönelik tutum geliştirmek, şans oyunlarının denetimlerini güçlendirmek, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasiteyi artırmak, kumarı özendirici içeriklerin engellenmesi amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmeleri yapmak.

3

Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasını Sağlamak:

Danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısını ve etkinliğini artırmak.

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması

1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

Odak Grup Çocuk ve Gençler

London School of Economics and Political Science (LSE) koordinatörlüğünde 2006 yılında 23 Avrupa Ülkesinin katılımı ile "Avrupa Çevrimiçi Çocuklar (EU Kids Online)" isimli bir proje çalışması başlatılmıştır. Proje kapsamında ülkemizde yapılan çalışma Mayıs-Haziran 2010 döneminde, yurt genelinde uygulanmıştır. Kırsal bölgelerde, 9-16 yaş arası 1018 çocuk ve ebeveynlerinden biri ile evlerinde yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın ilk bulgularına göre çocukların % 40'ı kendi bilgisayar veya dizüstü bilgisayarına sahipken, çocukların %39'u bilgisayarını diğer aile fertleri ile paylaşmaktadır. Buna karşın ebeveynlerin sadece % 29'unun internet kullandığı ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmanın bulgularına göre Türkiye'de çocukların İnternet kullanmaya 10 yaş civarında başladığı ve 9-16 yaş arasında günde 1-1.5 saatlerini internette geçirdiği tespit edilmiştir. Çocukların interneti kullanım sebeplerine bakıldığında en fazla okul çalışmaları (%92), eğlence – video klip izlemek (%59), oyun oynamak (%49), arkadaşları ile sosyal ağlarda paylaşımda bulunmak (%48) haberleri okumak ya da izlemek (%40), müzik ya da film indirmek (%40) olarak saptanmıştır. İleti göndermek, e-posta ve sosyal ağa bağlanmak gibi tüm iletişim-tabanlı faaliyetler birlikte ele alındığında Türkiye'deki çocukların (%44) Avrupa'daki diğer çocuklardan (%60) daha az bu faaliyetleri yaptığı görülmüştür. Araştırma bulgularına göre Türkiye'de 9-16 yaş grubundaki çocukların %47'sinin bir sosyal paylaşım sitesinde profili bulunmaktadır. Çocukların sadece %38,8'i İnternet'te bulunduğu bilgilerin doğru olup olmadığına karar vermek için farklı siteleri karşılaştırdığını, %31,6'sı sosyal paylaşım sitelerinde gizlilik ayarlarını yapmayı bildiğini, % 30,1'i istenmeyen mesajları engelleyebildiğini ve %43,8'i İnternet'i nasıl güvenli kullanabileceğine dair bilgileri bulabileceğini belirtmiştir.

Bilişim teknolojileri ve internetin istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi getirdiği kolaylıklar nedeniyle günlük yaşamdaki yeri oldukça önemlidir. Gelişen dünyada yeniliklere uyum sağlamak ve teknolojik gelişmeleri takip etmek bilişim teknolojileri ve internetin, bilinçli, güvenli ve etkin kullanımının sağlanması, toplumun bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması ile mümkündür. Bu çok yönlü amaç Ulusal politikalar çerçevesinde kurumlar arası eşgüdümlü çalışmaların gerçekleştirilmesi ile mümkündür.

Toplumun bilinç düzeyinin artırılması ile aşırı ve zararlı kullanımın önlenmesi için bu çok yönlü boyutun ilk aşaması; bilişim teknolojileri, internetin, sosyal medyanın bilinçli kullanımında eğitimlerle topluma ulaşmak, çocuk ve gençlerin bilinçli-güvenli kullanımını sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmektir. Bunun yanı sıra riskli kullanım gösteren bireylerin danışmanlık hizmetlerinde erken müdahalelerinin sağlanması da önem arz etmektedir. Erken dönemde tespit edilen bireylerin gerekli müdahale ve yönlendirmelerinin sağlanması ile işlevsel kaybın önüne geçilebilecektir. Ayrıca bilişim teknolojilerinde arzın düzenlemesi, ihtiyaç duyulan yasal mevzuat çalışmalarının yapılması koruyucu ve önleyici faaliyetler içerisindedir. Teknolojinin zararlı kullanımı ile yaşanabilecek sorunlara yönelik hak ve sorumluluklar konusunda hukuksal düzenlemeler de çalışmalar kapsamında yer almaktadır.

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması

1.1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin Amacı

Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu bilinçlendirmek ve farkındalıklarını sağlamak. Aşırı ve zararlı kullanımda arzı düzenlemek, riskli internet oyun oynama bozukluğu olan bireyleri erken tespit etmek ve önlem alınmasını sağlamak ve bu konuda bilimsel çalışmaları desteklemek.

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması

1.2. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin Gösterge ve Hedefleri

No	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında personellerin eğitim alma %'si	2,3,4,5,6	40	50	60	70	80
2.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında temel ve orta öğretime devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	3	40	60	80	90	100
3.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında velilerin eğitim alma %'si	3	10	20	25	30	40
4.	Tasarım üretme kod yazma eğitimi alan çocuk ve genç sayısında mevcut duruma göre artış %'si	5,3,6,7	Mevcut Durum Tespiti	30	40	60	80
5.	0-6 yaş çocuğun teknolojinin zararlı etkilerinden korunmasına yönelik bilgilendirilen ebeveyn %'si	6,4	Mevcut Durum Tespiti	30	40	50	60
6.	0-6 yaş çocuğun teknolojinin zararlı etkilerinden korunmasına yönelik bilgilendirilen okul öncesi öğretmeni %'si	4,3	Mevcut Durum Tespiti	50	70	80	100
7.	"Bilişim teknolojilerini bilinçli, güvenli kullanan okul" % si	3	Mevcut Durum Tespiti	70	80	90	100
8.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımında danışmanlık merkezleri ile işbirliği yapılan okulların %'si	4	30	50	60	80	100

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti verilerinden elde edilecektir.

³ Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁴ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁶ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

⁷ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı

1.3. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri

1. Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi

- ✓ Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer, yürüyüş gibi etkinliklerin düzenlenmesi,
- ✓ Öğrencilerin toplu halde buldukları yerlerde (okullar, yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları) teknolojinin bilinçli, etkin, amacına uygun kullanımını içeren, bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyetleri (yarışma, etkinlik, afiş, broşür vb.) planlanması, gençlere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- ✓ Kültür ve Sanat Yarışmaları 2019 yılı tiyatro yarışmalarının temasının "Davranışsal Bağımlılıklar" olması Pansiyonlu okullarda kalan öğrenciler arasında "Pansiyonlar Okuyor" adlı kitap okuma yarışması, "Yurdumun Değerleri" adlı aylık sosyal ve kültürel etkinlikler yapılması Yurdumun Değerleri" adlı etkinliğin bir ayda teknoloji bağımlılığı konusu işlenmesi,
- ✓ Eğitim müfredatına 1,2,3,4. Sınıflarda "Bilişim Teknolojileri ve yazılım Öğretim Programı" 5. 6. Sınıflarda zorunlu, 7 ve 8. sınıflarda ise seçmeli dersler arasında yer alması,
- ✓ "Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okul" kriterlerinin belirlenmesi,
- ✓ Bilişim teknolojilerinin ve internetin bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanması ve güçlendirilmesi, medya, eğitim ve iletişim alanlarında internette, sosyal medyada kimlik koruma, siber zorbalık güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda yönlendirilmenin sağlanması için portal mobil uygulama çalışmalarının yapılması,
- ✓ Bilişim teknolojileri konusunda bilgilendirici materyalleri hazırlanması
- ✓ Yaş gruplarına göre teknolojinin bilinçli kullanımına yönelik materyallerin hazırlanması
- ✓ Ebeveynlerin, kreş ve bakımevi çalışanları ve bakıcıların çocuklarda teknoloji ve internetin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye ilişkin materyal hazırlanması

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması

- ✓ Medya Kuruluşları İle iş birliği yapılması ulusal ve yerel medya kuruluşlarının programları ile çocuk ve gençlere yönelik farkındalık çalışmalarında kullanılmak üzere kamu spotu, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve videoların yayınlanması
- 2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması**
- ✓ İllerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) formatörlerine bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitim verilmesi
- ✓ Formatörler tarafından her yaş düzeyine göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi
- ✓ TBM uygulayıcıları tarafından öğrencilere yaş gruplarına göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi
- ✓ TBM uygulayıcıları tarafından velilere yönelik teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi
- ✓ 0-6 yaş çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıştırılması için ebeveynlerine, kreş ve bakımevi çalışanlarına ve bakıcılarına farkındalık eğitimlerinin yapılması
- ✓ 0-6 yaş grubu çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıştırılması için öğretmenlerine farkındalık eğitimlerinin yapılması
- ✓ Davranışsal Bağımlılıkla Mücadele konusunda danışmanlık hizmeti verecek sağlık personelinin kapasite artırımının sağlanması
- ✓ Sporcu eğitim merkezleri ve il spor merkezlerinde eğitim vermek üzere antrenör, spor uzmanları ve diğer spor elemanlarının ile ilgili uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi
- ✓ Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı etkileşimli içeriklerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'ya entegre edilmesi
- 3. Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi**
- ✓ Tasarım üretme, oyun geliştirme, kod yazma, bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı, dijital vatandaşlık becerileri, işbirlikçi çalışma, bilgisayarlı ve algoritmik düşünme becerilerini arttırmak, yabancı dil gramer-kelime hazinesi-aksan ve iletişim becerilerinin gelişmesi, fiziksel harekete yönelik oyunlarla kondisyonun arttırılmasına yönelik eğitim programları düzenlenmesi,
- ✓ Uygulanan tüm eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi,

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması

- ✓ Çocukların ve gençlerin aidiyet duygusunu geliştirmek, boş zamanlarını kaliteli, etkin bir şekilde planlamalarını sağlamak için (kod yazma, medya/sosyal medya okuryazarlığı, siber güvenlik, dijital vatandaşlık becerileri vb. eğitim ve aktiviteler) spor ve sanatsal faaliyetlerde sosyoekonomik kısıtlılığı olan çocuklara imkan sağlanması, çocukların psikososyal gelişim becerilerini daha sağlıklı kazanabilecekleri fiziksel, sanatsal aktiviteleri desteklenmesine yönelik (Gençlik Merkezleri, Gençlik Kampları, Spor Eğitim Merkezleri, Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri, Yükseköğretim Kredi Yurtlar Kurumları) faaliyetler gerçekleştirilmesi

4. Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması

- ✓ Tüm kamu kurumlarının ve STK'ların katılım sağlayacağı bilişim teknolojilerinin, İnternetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konulu ulusal/uluslararası çalıştay/kongrelerin yapılması
- ✓ Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımı konusunda saha çalışmalarının yapılması
- ✓ Bilişim teknolojilerinin ve internetin aşırı ve zararlı kullanımı konusunda bilimsel araştırmalar yapılması ve yayınlanmasının özendirilmesi

5. İnternet oyunu oynama bozukluğu gelişme riski olan bireylerin tespit edilmesi ve önlem alınması

- ✓ Okullarda rehberlik servisleri ve SHM'ler tarafından riskli öğrencilerin tespit edilmesi ve uygun desteğin sağlanması

6. Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzına yönelik mevzuatların düzenlenmesinin yapılması

- ✓ Mevcut yasal düzenlemelerin gözden geçirilerek ihtiyaç duyulan alanlarda gerekli çalışmaların yapılması.
- ✓ Tüm kafe, internet kafe vb yerlerde bilişim teknolojilerinin doğru kullanımına yönelik sabit, dikkat çekici ve uyarıcı mesajların yanı sıra tehdit, taciz, istismar durumlarında iletişim kurulacak kurum ve kuruluşların iletişim bilgilerinin de eklenerek konulmasının zorunlu ve standart hale getirilmesi için düzenleme yapılması.
- ✓ Güvenli internet hizmet alımının yaygınlaştırılması

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması

- ✓ Tüm kurum ve kuruluşların web sayfaları açılış ekranlarına hazırladığı bilinçli güvenli internet kullanımına ilişkin bilgilendirme ekranı açılması
- ✓ Medyanın içerikler ve özendiriciliğinin uygunluğunun denetlenmesi ve elde edilen sonuçların radyo ve televizyon kuruluşlarının yetkileriyle toplantı yapılarak paylaşılması ve yayınlarda özdenetimin sağlanması

7. Dijital oyun sektörünün ve sosyal medyanın Ulusal politikalar çerçevesinde düzenlenmesi

- ✓ Dijital oyunların yaş ve gelişim gruplarına göre sınıflandırılması
- ✓ Dijital oyun tercihlerinin yaşa uygun, eğitsel dijital oyunlara kaydırılmasının sağlanması
- ✓ Dijital oyun tercihlerinin yaşa uygun, eğitsel dijital oyunların oynanma durumu
- ✓ Eğitim Bilişim Ağına dijital eğitsel oyunların eklenmesi

8. Bilişim Teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi

- ✓ Çocuklar, gençler ve ailelere yönelik internette, sosyal medyada kimlik koruma, güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda ihbar etme, bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması
- ✓ İnternet ortamında çocuk istismarının önlenmesi, özel hayatın gizliliğinin ihlali bildirimlerinin yapılması, cinsel istismar bildirimlerinin yapılması, internet üzerinden yaşanan problemleri iletme ile ilgili adreslerin bilinirliğinin artırılması

<https://www.ihbarweb.org.tr>

siber@egm.gov.tr <https://internetyardim.org.tr>

<https://www.egm.gov.tr/sayfalar/ihbar.aspx>

<https://vatandas.jandarma.gov.tr/156IHBAR/form/frm156GD.aspx>

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

2.Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının

Yürütülmesi

Ülkemizde kumar bağımlılığını önlemeye yönelik çalışmalarda; kumar oynamayan bireylerin korunması, riskli bireylere farkındalık ve danışmanlık desteğinin sağlanması, kumar oynama bozukluğu olan bireylerin tedavilerinin sağlanarak yaşam boyu kumardan uzak durmalarının sağlanması hedeflenmektedir.

Kumarın tüm türlerinde oynama davranışının bağımlılığa dönüşme riski bulunduğu bilinmektedir. Özellikle internetin yer ve zamandan bağımsız, kolay erişilebiliyor olması, bireyin kimliğini gizleyebilmesi vb. etkenler internet üzerinden oynanan kumarı daha çekici kılmaktadır. İnternetin hızlı ve rahat erişim imkânları sunması kumar bağımlılığı gelişiminde riski artırmaktadır.

Davranışsal bir bağımlılık olarak

tanımlanan patolojik kumar oynama davranışının diğer bağımlılıklar ile birlikte görünümü yüksektir. Özellikle çocukluk ve ergenlik dönemi bilişsel gelişimin sürdüğü, dolayısıyla dürtüsel davranışların daha yoğun olduğu bir dönemdir. Bu dönemdeki bireylerde alkol, madde deneme gibi riskli davranışlar görülebilmektedir. Madde tüketimine benzer olarak bu anlamda kumar oynama aktiviteleri de kişiler üzerinde yarattığı heyecan nedeniyle, oldukça teşvik edicidir. Kumar oynamanın birçok genç üzerinde yarattığı algı, eğlenceli ve zararsız bir aktivite olduğu

SAĞLIKLI NESİLLER

Patolojik kumar oynama davranışı gösteren kişilerin çocukları üzerinde yapılan araştırmanın sonuçları, bu çocuklarda davranışsal problemler, depresyon ve madde kötüye kullanımı gibi problemlerin görülme riskinin arttığını göstermiştir¹. Kumar oynama davranışı, davranışsal ve psikolojik hastalıklarla da aynı zamanda görülebilir. Bu davranış hastalıkları arttırabilir ya da bu hastalıklar kumar oynama davranışını arttırabilir². Kumar oynayan kişilerde iritabilite, aşırı ruh hali değişkenliği, kişisel ilişkilerde problemler, boşanma, işe devam edememe, aile ihmali ve iflas gibi sonuçlar görülmektedir³. Kişilerin kumar oynama davranışlarını önlemek için bu davranışlara sebep olan durumları ayrı ayrı incelemek ve çözüm önerileri geliştirilmektedir. Ayrıca riskli kumar oynama davranışına danışmanlık hizmetleri, motivasyonel görüşme teknikleri, bilişsel davranışçı yaklaşım çözüme yönelik başarı sağladığı gibi eşik eden psikopatolojik bulgulara ilişkin tedavi yaklaşımı oldukça gereklidir^{4,5,6}.

REFERANSLAR

1. Raylu, N. & Oei, T (2001). Pathological gambling: a comprehensive review. *JAMA*, 286, 141-144
2. Bland, R. C., Newman, S. C., Orn, H., & Stebelsky, G. (1993). Epidemiology of pathological gambling in Edmonton. *The Canadian Journal of Psychiatry/La revue canadienne de psychiatrie*.
3. Griffiths, M., Wardle, H., Orford, J., Sproston, K., & Erens, B. (2010). Gambling, alcohol, consumption, cigarette smoking and health: Findings from the 2007 65 British Gambling Prevalence Survey. *Addiction Research & Theory*, 18(2), 208-223.
4. Blaszczynski, A. 1998. Views on the Treatment of Pathological Gambling. Comments to the National Research Council, Committee on the Social and Economic Impact of Pathological Gambling. University of New South Wales, Australia.
5. Blaszczynski, A., N. McConaghy, and A. Frankova 1991. Control versus abstinence in the treatment of pathological gambling: A two to nine year follow-up. *British Journal of Addiction*86:299-306. [[PubMed](#)]
6. Blaszczynski, A., and D. Silove 1995. Cognitive and behavioral therapies for pathological gambling. *Journal of Gambling Studies* 11:195-220. [[PubMed](#)]

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

yönünde olsa da, bu davranış bağımlılığı dönüşebilmekte aynı zamanda psikososyal ve ekonomik anlamda ciddi olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Kumara erişebilir olmak gibi durumsal özellikler ve aile üyeleri ya da akranlar arasında kumar oynama davranışının popüler olması gibi sosyal faktörler, kişilerin kumar oynamaya başlamaları üzerinde oldukça önemlidir. Bu durumda gençler arasındaki kumar oynamaya başlama yaşı ve erken başlangıç ilerde kumar oynama davranışı gösterme olasılığını arttırabilmektedir. İlk deneyimin ergenlikte olması, yetişkinliğe geçiş evresinde kumarla ilişkili problemlerin görülme riskini arttırmaktadır. Ergenler ile yetişkinler, kumar oynama ve kumarla ilişkili problemler konusunda karşılaştırıldığında, ergenlerin daha çabuk zarar görebildiği sonucuna erişilmiştir. Ergenlerde görülen kumar oynama davranışına çoğunlukla alkol ve madde kötüye kullanımı da eşlik eder. Yapılan bazı araştırmaların sonuçları, kumar oynama davranışının erken yaşta başlamasıyla kişinin ileride daha şiddetli kumar oynama davranışı gösterebileceği ve daha olumsuz sonuçlarla karşılaşabileceğini göstermektedir.

Davranışsal bağımlılıkta koruyucu tedbirlerin önemi yadsınamaz. Bu davranışların topluma maliyeti, sağlığa zararlı etkileri hakkında toplum farkındalığını arttırmak ve toplumun davranışsal bağımlılıklardan korunmasına yönelik tedbirlerin başında gelmektedir.

Bağımlılık davranışında gençlerin riskli grup olduğu göz önüne alınarak okul temelli önleme programları özellikle yararlı olacaktır. Bu sebeple birincil hedefte çocuk ve ergenleri koruma adına eğitim kurumlarında alınacak önlemler ve yürütülecek koruyucu programlar önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Yeşilay Cemiyetinin işbirliği ile uygulanan Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim programının şans, bahis, kumar oynama davranışını içerecek şekilde genişletilmesi bağımlılıkla mücadele çalışmalarında önemli role sahiptir. Bağımlılıkla mücadele programının sürdürülmesi, yaygınlaştırılması ve ihtiyaçlara yönelik güncellenmesi mücadelede etkinliği sağlayacaktır. Okullarda rehberlik etkinlikleri, bireysel danışmanlıklar, grup çalışmaları, aile eğitimleri, akademik başarısı düşük ve okul devamsızlığı olan öğrenciler için destek çalışmaları, servis şoförleri ve kantincilere yönelik verilen eğitimler gibi mücadeleye yönelik faaliyetler hızla hayata geçirilmelidir.

Ayrıca koruyucu ve önleyici çalışmalarda çocuk ve gençlerin yanı sıra öğretmenlerin, ebeveynlerin, sağlık çalışanlarının ve tüm meslek mensuplarının farkındalıklarının sağlanması amacıyla eğitici faaliyetlerle toplumun her kesimine ulaşılması hedeflenmektedir.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

başarıya ulaşması için çalışmaların bütüncül bir yaklaşımla sürdürülmesi gerekmektedir. Riskli bireylerin tespiti ile danışmanlık hizmetleriyle başlayan süreci tedavi ve rehabilitasyon süreçleri izlemelidir.

Bağımlılık döngüsünün kırılması ve toplumsal hayata katılımının sağlanmasını amaçlayan sosyal uyum süreci *“Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması”* bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Çevrimiçi sitelerde koruyucu önleyici tedbirlerin alınmasıyla, kumar sitelerine yönlendirme yapan reklam içeriklerinin sistem sağlayıcıları tarafından denetlenmesi, bu sitelerde banka kredi kartı kullanımının engellenmesi ve yaş doğrulaması yapılması toplumsal koruyucu faktörleri güçlendirmektedir. Maliye Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu işbirliği ile oluşturulan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) çalışmaları bu yönde kıymetli kazanımlar sağladığından eş güdüm çalışmaları sürdürülmeli ve geliştirilmelidir. İhtiyaçlar doğrultusunda yasal mevzuatın uygulanabilirliği ve denetimlerin güçlendirilmesi çalışmaları İçişleri Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Ayrıca kumar oynama bozukluğu konusunda ulusal bilimsel kapasitenin artırılması, bilgi birikiminin geliştirilmesi, soruna yönelik mevcut durumun tespitinin sağlanması, çözüm önerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların planlanmasına yol gösterecektir. Yüksek Öğretim Kurumları, TÜBİTAK ve sivil toplum kuruluşları bu yönde ortak çalışmalar sürdürmelidir. Şans, bahis, talih oyunlarına özendirilmenin engellenmesinde medya yayın sağlayıcılarının hassasiyet göstermeleri de büyük önem taşımaktadır.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

2.1. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Amacı

Kumar bağımlılığının olumsuz etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapmak ve bağımlılığın önlenmesine yönelik tutum geliştirmek, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasiteyi artırmak, kumarı özendirici içeriklerin engellemek amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmek

2.2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Gösterge ve Hedefleri

No	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında personellerin eğitim alma %'si	2,3,4,5,6	Mevcut Durum Tespiti	40	60	80	100
2.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında lise öğretimine devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	3	Mevcut Durum Tespiti	40	60	80	100
3.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında üniversite öğretimine devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	5	Mevcut Durum Tespiti	50	70	80	100
4.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında velilerin eğitim alma %'si	2	Mevcut Durum Tespiti	20	25	30	40
5.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında danışmanlık merkezleri ile işbirliği yapılan okul %'si	4	30	50	60	80	100

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti verilerinden elde edilecektir.

³ Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁴ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁶ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁷ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu verilerinden elde edilecektir.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

2.3. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri

1. Kumar Bağımlılığını Önleme Konusunda Farkındalık Faaliyetleri ve Eğitimlerin Yapılması

- ✓ Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık etkinliklerinin (eğitim, program, seminer, yürüyüş yapılması, stant kurulması vb.) etkinliklerinin düzenlenmesi,
- ✓ Genç ve ergenlere yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer vb. etkinliklerin düzenlenmesi,
- ✓ Kumar bağımlılığını önleme konusunda eğitim materyallerinin (sunum, afiş, broşür vb.) hazırlanması,
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda TBM formatörlerine yönelik eğitim modülünün hazırlanması
- ✓ İllerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) formatörlerine kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim verilmesi
- ✓ Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmenlere uygulayıcı eğitim modülünün oluşturulması
- ✓ Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmenlere uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilerin yaş gruplarına yönelik yönelik eğitim modülünün oluşturulması
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilere yönelik eğitimlerin verilmesi
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda yetişkinlere yönelik eğitim modülünün hazırlanması
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda yetişkinlere yönelik eğitimlerin uygulanması
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğretmenlere eğitim modülünün uygulanması
- ✓ Üniversite öğrencilerine yönelik kumar bağımlılığı konusunda koruyucu/önleyici farkındalık çalışmalarının yapılması
- ✓ KYK meslek elemanlarına (sosyal çalışmacı, psikolog) kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim verilmesi.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

- ✓ Danışmanlık merkezlerinde hizmet veren meslek elemanlarının kumar bağımlılığı önleme eğitimlerinin verilmesi
- ✓ Personele uygulanan eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi
- 2. Çevrimiçi sitelerde koruyucu tedbirlerin alınması**
- ✓ İnternet sitelerinde bahis veya kumar sitelerine yönlendirme içeren reklamlara yönelik tedbirlerin alınması,
- ✓ Tüm yasal bahis sitelerinde yaş doğrulamasının yapılmasının sağlanması.
- 3. Patolojik kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması**
- ✓ Genel nüfusta sıklık, yaygınlık araştırmasının yapılması
- ✓ 14-19 yaş arası eğitime devam eden gençlerde kumar oynama davranışının araştırılmasının yapılması (ESPAD)
- ✓ Kumar bağımlılığı konusunda makale, tez, bilimsel araştırma yapılmasının teşvik edilmesi
- 4. Şans oyunları denetimi**
- ✓ Şans oyunlarından 18 yaş ve altının uzak tutulması konusunda mevzuatın uygulanabilirliği için denetimlerin güçlendirilmesi,
- ✓ Her türlü spor etkinliklerinde bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam içeriklerinin engellenmesi,
- ✓ Şans, bahis ve talih oyunlarına verilen isimlerde milli, spor gibi kelimelerin kullanılmaması, var olanların yeni isimlendirmelerinin yapılması.
- 5. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması**
- ✓ Kumar ve oyun bağımlılıklarını önlemeye, boş zamanların yararlı aktivitelerle doldurulmasına yönelik olarak; sportif etkinlikler, halk oyunları, sanatsal ve kültürel faaliyetlerin yaygınlaştırılması gençlerin katılımlarının teşvik edilmesi.

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Davranışsal bağımlılıklarda tedaviye başlangıç aşaması kolay erişebilir olmalıdır. Tedaviye danışmanlık hizmetiyle başlanması, farkındalık sürecinde olan bireyin ruh sağlığı profesyoneli ile buluşması ve psikososyal destek hizmeti almasıyla gerçekleşmektedir. Sağlıklı Hayat Merkezleri Psikososyal Destek Birimleri tarafından internet, oyun ve kumar bağımlılığına yönelik motivasyonel görüşme, bireysel ve aile görüşmeleri, aile eğitimleri, grup çalışmaları, psikoeğitim uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Psikososyal destek biriminde görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı ve çocuk gelişimciler tarafından yürütülen hizmetlerin etkinliğinin artırılması amacıyla Davranışsal Bağımlılıklar Mücadele Programı ve eğitimi oluşturulmuştur. Bu kapsamda birinci basamakta görev yapan sağlık profesyonellerine yönelik eğitimler devam etmektedir. Davranışsal bağımlılıklarda tedavinin bütüncül yaklaşımla sürdürülmesi ve bireyin sosyal destek sistemlerine doğru yönlendirilmesi oldukça önemlidir. Sağlıklı Hayat Merkezleri ve Aile Sağlığı Merkezleri hizmet sunumunda gerekli yönlendirmeler sağlanmaktadır.

Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

3.1. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Amacı

Danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısını ve etkinliğini artırmak.

3.2. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Gösterge ve Hedefleri

No	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	Danışmanlık merkezlerine başvuru sıklığı; mevcut duruma göre % artış	⁴	40	60	80	90	100
2.	Danışmanlık merkezlerinin bilinirlik düzeyi; mevcut duruma göre % artış	⁴	Mevcut Durum Tespiti	60	70	80	90
3.	Danışmanlık merkezlerinden hizmet alanların memnuniyet oranı %	⁴	Mevcut Durum Tespiti	60	65	70	75
4.	Bölgesindeki okullarla işbirliği içinde çalışan danışma merkezi %'si	⁴	%30	%50	%70	%80	%100
5.	Danışmanlık Hizmeti veren birimlerin sayısında mevcut duruma göre % artış	⁴	40 birim	50	75	100	100
6.	Psikiyatri polikliniklerinde davranışsal bağımlılıklara yönelik tanı, tedavi hizmetlerinin verilmesinde % artış	⁴	40	50	60	80	100

⁴ Sağlık Bakanlığına bağlı kurumlardan elde edilecektir.

3.3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının İnisyatifleri ve Faaliyetleri

1. Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi

- ✓ İnternet oyunu oynama bozukluğu ve kumar bağımlılığı konularında danışmanlık hizmetlerinin sayısının artırılması,
- ✓ Patolojik kumar oynama davranışı ve internet oyun oynama bozukluğu açısından risk tespit edilen öğrencilerin danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi.

2. Sağlık hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi

- ✓ Psikiyatri polikliniği olan hastanelerde internet oyun oynama bozukluğu ve kumar oynama bozukluğuna yönelik tanı ve tedavi hizmetlerinin verilmesi,
- ✓ İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde çocuk-ergen ve yetişkin psikiyatrisi klinik/polikliniklerinin sayısının artırılması.

Belge kapsamında belirtilmiş tüm amaç, gösterge ve hedef ile inisiyatiflerin başarıya ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler, bu faaliyetlere atanmış sorumlu kurum ve kuruluşlar ile faaliyetlerin takibi için planlanmış süreç göstergelerine ait hedefler

Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Eylem Planında (2019-2023) belirlenmiştir.

2019-2023

B- Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Eylem Planı

1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

Amaç: Bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli kullanımını sağlamak, bilişim teknolojilerinin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye yönelik çalışmalar yürütmek, bilişim teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütmek

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.1. Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması gibi etkinliklerin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- BTK ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Ticaret Bakanlığı ◆ Diyanet İşleri Başkanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ YÖK ◆ RTÜK 	◆ Eğitim alan kişi sayısı	<ul style="list-style-type: none"> ◆ AÇSHB tarafından 10.000 kişi ◆ MEB 100.000 kişi ◆ SB 100.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ AÇSHB tarafından ilave 20.000 kişi ◆ MEB tarafından ilave 200.000 kişi ◆ SB tarafından ilave 200.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ AÇSHB tarafından ilave 30.000 kişi ◆ MEB tarafından ilave 200.000 kişi ◆ SB tarafından ilave 200.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.2. Öğrencilerin toplu halde buldukları yerlerde (okullar, yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları) teknolojinin bilinçli, etkin, amacına uygun kullanımını içeren, bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyetleri (yarışma, etkinlik, tiyatro yapımı, afiş, broşür dağıtılması vb.) planlanması, gençlere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- BTK ◆ YÖK ◆ TÜBİTAK 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yapılan bilinçlendirme faaliyetleriyle ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 45.000 katılımcı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 95.000 katılımcı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 90.000 katılımcı

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.2.1. Kültür ve Sanat Yarışmaları 2019 yılı tiyatro yarışmalarının temasının "Davranışsal Bağımlılıklar" olması	◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı	◆ Yapılan bilinçlendirme faaliyetleriyle ulaşılan kişi sayısı	◆ 15.000 kişi	◆ ilave 50.000 kişi	◆ ilave 90.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	<p>1.2.2.Pansiyonlu okullarda kalan öğrenciler arasında "Pansiyonlar Okuyor" adlı kitap okuma yarışması, "Yurdumun Değerleri" adlı aylık sosyal ve kültürel etkinlikler yapılması</p> <p>Yurdumun Değerleri" adlı etkinliğin bir ayında teknoloji bağımlılığı konusu işlenmesi</p>	<p>◆ Milli Eğitim Bakanlığı</p>	<p>◆ Yapılan bilinçlendirme faaliyetleriyle ulaşılan kişi sayısı</p>	<p>◆ ilave 100.000 kişi</p>	<p>◆ ilave 200.000 kişi</p>	<p>◆ ilave 200.000 kişi</p>
		<p>1.3. Eğitim müfredatına 1,2,3 ve 4. sınıflarda "Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Öğretim Programı"nın 5. ve 6. sınıflarda zorunlu, 7 ve 8. sınıflarda ise seçmeli dersler arasında yer alması</p>	<p>◆ Milli Eğitim Bakanlığı</p>	<p>◆ Pilot uygulamanın yapıldığı okul sayısı</p> <p>Uygulamanın yapıldığı il sayısı</p>	<p>◆ 3 okulda pilot Uygulamanın yapılması, Etkinlik değerlendirilmesi</p>	<p>◆ 40 ilde uygulamanın hayata geçirilmiş olması</p>	<p>◆ 81 il tüm okullarda uygulamanın yaygınlaştırılması</p>

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını sağlama konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.4. "Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okul" çalışmalarının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Okullarda teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili kriterlerin belirlenme durumu ◆ Bu kriterleri karşılayan okul sayısı 	Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okulların yaygınlaştırılması	Okullarda uygulama pilot çalışmasının 5 okulda yapılması	Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okulların yaygınlaştırılması
		1.5. Bilişim teknolojileri konusunda bilgilendirici materyalleri hazırlanması ve yayınlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Hazırlanan materyal sayısı ve çeşidi (kamu spotu, video, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve video) 			

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımına yönelik farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	<p>1.5.1. Yaş gruplarına göre teknolojinin bilinçli kullanımına yönelik materyallerin hazırlanması ve yayınlanması</p> <p>1.5.2. Ebeveynlerin, kreş ve bakımevi çalışanları ve bakıcıların çocuklarda teknoloji ve internetin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye ilişkin materyal hazırlanması ve yayınlanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Hazırlanan materyal sayısı ve çeşidi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 0-3 yaş grubundaki bebeklerin teknoloji ile tanışmaması adına aileleri bilinçlendirmeye yönelik broşür hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 3-6 yaş grubundaki çocukların teknolojiyle ilişkisinin nasıl olması gerektiğine yönelik aileler için broşür hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilkokul ve ortaokul öğrencilerinde teknoloji ve internetin aşırı-zararlı kullanımının önlenmesi için ailelere yönelik video hazırlanması

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.6. Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli kullanılmasına yönelik kamu spotu, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve videoların hazırlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ RTÜK ◆ Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı-BTK 	◆Yayınlanan kamu spotu, video, animasyon sayısı	◆ 1 kamu spotu hazırlanması	◆ 1 zorunlu yayın hazırlanması	
2.	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.1. İllerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) formatörlerine, bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını ile ilgili eğitim verilmesi 2.2. Formatörler tarafından her yaş düzeyine göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını ile ilgili uygulamalı eğitimlerinin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Milli Eğitim Bakanlığı 	◆ Eğitim alan formatör sayısı	◆ ilaveten 50 formatör	◆ ilave 100 formatör	◆ ilave 150 formatör
			<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	◆ TBM uygulayıcı sayısı	◆ ilave 500 Uygulayıcı	◆ ilave 1.500 Uygulayıcı	◆ ilave 2.000 Uygulayıcı

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
2.	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	<p>2.3. TBM uygulayıcıları tarafından öğrencilere yaş gruplarına göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını ile ilgili eğitimlerin verilmesi</p> <p>2.4. TBM uygulayıcıları tarafından öğretmenlere yetişkin düzeyi bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını ile ilgili eğitimlerin verilmesi</p> <p>2.5. TBM uygulayıcıları tarafından velilere yönelik teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 150.000 öğrenci 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 250.000 öğrenci 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 200.000 öğrenci
			<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan öğretmen sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 50.000 öğretmen 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 100.000 öğretmen 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 50.000 öğretmen
			<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan veli sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 100.000 veli 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 200.000 veli 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 100.000 veli

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
2.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	2.6. 0-6 yaş çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıştırılması için ebeveynlerine, kreş ve bakımevi çalışanlarına ve bakıcılarına farkındalık eğitimlerinin yapılması	◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	◆ Ulaşılan kişi sayısı	◆ ilave 10.000 kişi	◆ ilave 10.000 kişi	
		2.7. 0-6 yaş grubu çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıştırılması için öğretmenlerine farkındalık eğitimlerinin yapılması	◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı	◆ Eğitim alan kişi sayısı	◆ ilave 100.000 kişi	◆ ilave 100.000 kişi	
		2.8. Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele konusunda danışmanlık hizmeti verecek sağlık personelinin kapasite artırımının sağlanması	◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı-BTK ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti	◆ Eğitim verilen meslek elemanı (psikolog, çocuk gelişimci, sosyal çalışmacı) sayısı	◆ ilave 60 meslek elemanı	◆ ilave 120 meslek elemanı	◆ ilave 120 meslek elemanı

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
2.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	<p>2.9. Sporcu eğitim merkezleri ve il spor merkezlerinde eğitim vermek üzere antrenör, spor uzmanları ve diğer spor elemanlarının ile ilgili uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi</p> <p>2.10. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı etkileşimli içeriklerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'ya entegre edilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı-BTK ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan spor elemanı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 81 spor elemanı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 200 spor elemanı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 300 spor elemanı
			<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim Bilişim Ağı'nda yayınlanan içeriklerin sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 130 adet içerik 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 200 adet içerik 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 150 adet içerik

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
3.	Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi	<p>3.1. Tasarım üretme, oyun geliştirme, kod yazma, bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı, dijital vatandaşlık becerileri, işbirlikçi çalışma, bilgisayarlı ve algoritmik düşünme becerilerini arttırmak, yabancı dil gramer- kelime hazinesi-aksan ve iletişim becerilerinin gelişmesi, fiziksel harekete yönelik oyunlarla kondisyonun artırılmasına yönelik eğitim programları düzenlenmesi</p> <p>3.2. Uygulanan tüm eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı-BTK 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan genç sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 5.000 genç ◆ ilave 10.000 genç ◆ ilave 10.000 genç 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yılsonu değerlendirilmesi, yıllık raporlanması ◆ Metodolojinin belirlenmesi ◆ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yılsonu değerlendirilmesi, yıllık raporlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yılsonu değerlendirilmesi, yıllık raporlanması

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
3.	Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullandırmalarının teşvik edilmesi	3.3. Çocukların ve gençlerin aidiyet duygusunu geliştirmek, boş zamanlarını kaliteli, etkin bir şekilde planlamalarını sağlamak için (kod yazma, medya/sosyal medya okuryazarlığı, siber güvenlik, dijital vatandaşlık becerileri vb. eğitim ve aktiviteler) spor ve sanatsal faaliyetlerde sosyoekonomik kısıtlılığı olan çocuklara imkan sağlanması, çocukların psikososyal gelişim becerilerini daha sağlıklı kazanabilecekleri fiziksel, sanatsal aktiviteleri desteklenmesine yönelik (Gençlik Merkezleri, Gençlik Kampları, Spor Eğitim Merkezleri, Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri, Yükseköğretim Kredi Yurtları Kurumları) faaliyetler gerçekleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-BTK ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yapılan etkinliklerde katılımcı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5.000 kişi ◆ 200 sporcu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 10.000 kişi ◆ ilave 500 sporcu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 10.000 kişi ◆ 1000 sporcu

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
4.	Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	<p>4.1. Tüm kamu kurumlarının ve STK'ların katılım sağlayacağı bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımını konulu ulusal/uluslararası çalıştay/kongrelerin yapılması</p> <p>4.2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını konusunda saha çalışmalarının yapılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm BMK üyesi kurumlar ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ TÜİK ◆ YÖK ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Ticaret Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-BTK 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ulusal bilimsel toplantı, kongre vb.sayısı ◆ Uluslararası bilimsel etkinlik sayısı ◆ Ülke genelini yansıtan, özellikle gençlere ve çocuklara yönelik en az bir çalışma yapılıma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 3 bilimsel etkinlik ◆ 1 bilimsel etkinlik ◆ Araştırma ön hazırlıklarının başlatılması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 3 bilimsel etkinlik sayısı ◆ 1 bilimsel etkinlik ◆ Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 3 bilimsel etkinlik sayısı ◆ 2 bilimsel etkinlik ◆ Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
4.	Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	4.3. Bilişim teknolojilerinin ve internetin aşırı ve zararlı kullanımını konusunda bilimsel araştırmalar yapılması ve yayınlanmasının özendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye Yeşilay Cemiyeti Tüm BMK üyesi kurumlar TÜİK YÖK 	<ul style="list-style-type: none"> Bilimsel çalışma sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> 2 araştırma yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ilave 3 araştırma yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ilave 4 araştırma yapılması
5.	İnternet oyunu oynama bozukluğu gelişme riski olan bireylerin tespit edilmesi ve önlem alınması	5.1 Okullarda rehberlik servisleri ve SHM'ler tarafından riskli öğrencilerin tespit edilmesi ve uygun desteğin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> SHM'lerin bağlantı kurduğu okul oranı 	<ul style="list-style-type: none"> %30 okul 	<ul style="list-style-type: none"> %70 okul 	<ul style="list-style-type: none"> %100
6.	Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzına yönelik mevzuatların düzenlenmesinin yapılması	6.1 Mevcut yasal düzenlemelerin gözden geçirilerek ihtiyaç duyulan alanlarda gerekli çalışmaların yapılması.	<ul style="list-style-type: none"> Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Valilikler (BMMK) Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-BTK 	<ul style="list-style-type: none"> İlgili mevzuat çalışmaları yapılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> Çalışma grubunun oluşturulma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> İhtiyaç analizinin yapılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> Gerekli düzenlemelerin yapılma durumu

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
6.	Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzının düzenlenmesi	6.2 Tüm kafe, internet kafe vb yerlerde bilişim teknolojilerinin doğru kullanımına yönelik sabit, dikkat çekici ve uyarıcı mesajların yanı sıra tehdit, taciz, istismar durumlarında iletişim kurulacak kurum ve kuruluşların iletişim bilgilerinin de eklenerek konulmasının zorunlu ve standart hale getirilmesi için düzenleme yapılması.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Yerel Yönetimler ◆ Milli Eğitim Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilgili mevzuat çalışmalarının yapılarak, denetimlerin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mevzuatın yayınlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlere başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlerin sürekli hale getirilmesi
		6.3 Güvenli internet hizmet kullanımının yaygınlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm kamu kurum ve kuruluşları 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Güvenli internet hizmeti alan abone sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 7.000.000 abone 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 9.000.000 abone 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 11.000.000 abone
		6.4 Tüm kurum ve kuruluşların web sayfaları açılış ekranlarına hazırladığı bilinçli güvenli internet kullanımına ilişkin bilgilendirme ekranı açılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm bakanlıklar 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Uygulamaya geçilme oranı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ %50 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ %75 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ %100

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
6.	Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzının düzenlenmesi	6.5 Medyanın içerikler ve özendiriciliğinin uygulanmasının denetlenmesi ve elde edilen sonuçların radyo ve televizyon kuruluşlarının yetkilileriyle toplantı yapılarak paylaşılması ve yayınlarda özdenetimin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ RTÜK ◆ Ticaret Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yapılan toplantı sayısı ve uygulanan müeyyide (denetim) sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetim faaliyetlerinin sürdürülmesi ◆ 4 toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetim faaliyetlerinin sürdürülmesi ◆ 4 toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetim faaliyetlerinin sürdürülmesi ◆ 4 toplantı yapılması
7.	Dijital oyun sektörünün ve sosyal medyanın Ulusal politikalar çerçevesinde düzenlenmesi	7.1 Dijital oyunların yaş ve gelişim gruplarına göre sınıflandırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kültür ve Turizm Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ticari dolaşıma çıkan oyun sayısı ◆ Yaş ve içerik sınıflandırılma yapılan oyun sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ticari dolaşıma çıkan tüm oyunların sınıflandırılması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ticari dolaşıma çıkan tüm oyunların sınıflandırılması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ticari dolaşıma çıkan tüm oyunların sınıflandırılması

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
7.	Dijital oyun sektörünün ve sosyal medyanın Ulusal politikalar çerçevesinde düzenlenmesi	7.2 Dijital oyun tercihlerinin yaşa uygun, eğitsel dijital oyunlara kaydırılmasının sağlanması	◆ Milli Eğitim Bakanlığı	Geliştirilen eğitsel oyun sayısı	◆ 2 oyun	◆ 3 oyun	◆ 4 oyun
		7.2.1. Dijital oyun tercihlerinin yaşa uygun, eğitsel dijital oyunların oynanma durumu	◆ Milli Eğitim Bakanlığı	Oynanma oranı	◆ %20	◆ %30	◆ %40
		7.3 Eğitim Bilişim Ağına dijital eğitsel oyunların eklenmesi	◆ Milli Eğitim Bakanlığı	◆ Eklenen oyun sayısı	◆ 2 oyun	◆ İlave 3 oyun	◆ İlave 4 oyun
8.	Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi	8.1 Çocuklar, gençler ve ailelere yönelik internette, sosyal medyada kimlik koruma, güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda ihbar etme, bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması	◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Türkiye İşleri Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı	◆ Ulaşılan kişi sayısı	◆ 50.000 kişi	◆ 100.000 kişi	◆ 100.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
8.	Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi	8.2 internet ortamında çocuk istismarının önlenmesi özel hayatın gizliliğinin ihlali bildirimlerinin yapılması, cinsel istismar bildirimlerinin yapılması, internet üzerinden yaşanan problemleri iletmeye ile ilgili adreslerin bilinirliğinin artırılması https://www.ihbarweb.org.tr siber@egm.gov.tr https://internetyardim.org.tr https://www.egm.gov.tr/sayfalar/ihbar.aspx https://vatandas.jandarma.gov.tr/156IHBAR/form/frm156GD.aspx	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-BTK ◆ Diyanet İşleri Başkanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı 	◆ Ziyaretçi sayısı (günlük ortalama)	◆ 4.000 ziyaretçi	◆ 5.000 ziyaretçi	◆ 6.000 ziyaretçi

2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi

Amaç: Kumar bağımlılığının etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve kumar bağımlılığının önlenmesine yönelik tutum geliştirilmesi, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasitenin artırılması, kumarı özendirici içeriklerin engellenmesi amacıyla mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.1. Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık (eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması vb.) etkinliklerinin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Diyanet İşleri Başkanlığı ◆ Valilikler (BMIKK) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 10.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 10.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	<p>1.2. Gençlere yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer vb. etkinliklerin düzenlenmesi</p> <p>1.3. Kumar bağımlılığı önleme konusunda materyallerin (afiş, broşür, sunum vb.) hazırlanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Diyanet İşleri Başkanlığı ◆ Valilikler (BİMİK) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 10.000 genç 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 20.000 genç 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 20.000 genç
			<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Hazırlanan materyal sayısı ve çeşidi (afiş, broşür, kamu spotu, video, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve video) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 1 afiş, 1 broşür, 1 kitapçık ◆ 3 eğitim sunumu ◆ 1 animasyon 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 2 afiş, 2 broşür, 2 kitapçık ◆ 1 kamu spotu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Materyallerin gözden geçirilmesi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığı önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	<p>1.4. Kumar bağımlılığı önleme konusunda TBM formatörlerine yönelik eğitim modülünün hazırlanması</p> <p>1.4.1. illerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) formatörlerine kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim verilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Milli Eğitim Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim modüllerinin hazırlanma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Standart eğitim modüllerinin hedef gruplar düzeyinde oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 80 formatör 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 80 formatör

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.5.Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmenlere uygulayıcı eğitim modülünün oluşturulması	◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti	◆ Eğitim modüllerinin oluşturulma durumu	◆ Standart eğitim modüllerinin hedef gruplar düzeyinde oluşturulması		◆ ilave 1.500 rehber öğretmen
		1.5.1. Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmenlere uygulayıcı eğitim modüllerinin oluşturulması	◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Milli Eğitim Bakanlığı	◆ Eğitim verilen rehber öğretmen sayısı	◆ Eğitim modüllerinin oluşturulması		◆ 2.500 rehber öğretmen
1.		1.6. Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilerin yaş gruplarına yönelik yönelik eğitim modülünün oluşturulması	◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti	◆ Eğitim modüllerinin oluşturulma durumu	◆ Standart eğitim modüllerinin hedef gruplar düzeyinde oluşturulması		

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
	Kumar bağımlılığını önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.6.1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilere yönelik eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim modüllerinin oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 200.000 öğrenci 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 100.000 öğrenci
		1.7. Kumar bağımlılığı önleme konusunda yetişkinlere yönelik eğitim modülünün hazırlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim modüllerinin oluşturulma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Standart eğitim modüllerinin hedef gruplar düzeyinde oluşturulması 		
		1.7.1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda yetişkinlere yönelik eğitimlerin uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kumar bağımlılığı önleme ile ilgili standart eğitim modülünün oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 100.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 100.000 kişi
		1.8. Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğretmenlere eğitim modülünün uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Eğitim alan öğretmen sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kumar bağımlılığı önleme ile ilgili standart eğitim modülünün hedef gruplar düzeyinde oluşturulması. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 100.000 öğretmen 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ilave 50.000 öğretmen

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	<p>1.9. Üniversite öğrencilerine yönelik kumar bağımlılığı konusunda koruyucu/önleyici farkındalık çalışmalarının yapılması</p> <p>1.10. KYK meslek elemanlarına (sosyal çalışmacı, psikolog) kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim verilmesi</p> <p>1.11. Danışmanlık merkezlerinde hizmet veren meslek elemanlarının kumar bağımlılığı önleme eğitimlerinin verilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gençlik ve Spor Bakanlığı Türkiye Yeşilay Cemiyeti Sağlık Bakanlığı YÖK <ul style="list-style-type: none"> Gençlik ve Spor Bakanlığı Türkiye Yeşilay Cemiyeti <ul style="list-style-type: none"> Sağlık Bakanlığı Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı (BTK) 	<ul style="list-style-type: none"> Faaliyet yapan yurt sayısı Eğitime katılan üniversite öğrenci sayısı <ul style="list-style-type: none"> Formatör eğitimi alan personel (sosyal çalışmacı, psikolog) sayısı <ul style="list-style-type: none"> Eğitimi alan personel (psikolog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişirmci) sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> 81 ilde çalışma yapılan yurt sayısı 162 (her ilde 2 yurt) Çalışmaya katılan öğrenci sayısı 16.000 <ul style="list-style-type: none"> 110 meslek elemanı <ul style="list-style-type: none"> 60 meslek elemanı 	<ul style="list-style-type: none"> 800 yurt (Her yurttta) 80.000 öğrenci <ul style="list-style-type: none"> İlave 120 meslek elemanı <ul style="list-style-type: none"> İlave 120 meslek elemanı 	<ul style="list-style-type: none"> 850 yurt (Her yurttta) İlave 100.000 öğrenci <ul style="list-style-type: none"> İlave 130 meslek elemanı <ul style="list-style-type: none"> İlave 120 meslek elemanı

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.12. Personele uygulanan eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BMK üyesi Kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Etki değerlendirilmesinin yapılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Metodolojinin belirlenmesi ◆ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yıllonun değerlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yıllonun değerlendirilmesi 	
2.	Çevrimiçi sitelerde koruyucu tedbirlerin alınması	2.1. İnternet sitelerinde bahis veya kumar sitelerine yönlendirme içeren reklamlara yönelik tedbirlerin alınması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Hazine ve Maliye Bakanlığı (MASAK) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlgili mevzuatın düzenleme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mevzuatın gözden geçirilmesi, ihtiyaç duyulan alanlarda düzenlemelerin yapılması 		
3.	Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	3.1. Genel nüfusta tutum ve davranış araştırması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Hazine ve Maliye Bakanlığı (MASAK) ◆ Adalet Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm bahis siteleri için yaş denetlenmesinin yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm bahis siteleri için yaş doğrulama sisteminin uygulanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm bahis siteleri için yaş doğrulama sisteminin uygulanması ve denetimlerin sürdürülmesi 	

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
3.	Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	3.2. 14-19 yaş arası eğitime devam eden gençlerde kumar oynama davranışının araştırılmasının yapılması (ESPAD)	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ TÜJK 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yapılan araştırma sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Araştırmanın her yıl uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Araştırmanın her yıl uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Araştırmanın her yıl uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması
		3.3. Kumar bağımlılığı konusunda makale, tez, bilimsel araştırma yapılmasının teşvik edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ◆ YÖK ◆ TÜBİTAK ◆ Sağlık Bakanlığı ◆ Milli Eğitim Bakanlığı ◆ TÜJK ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yapılan araştırma sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5 Bilimsel araştırma 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5 Bilimsel araştırma 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5 Bilimsel araştırma

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
4.	Şans oyunları denetiminin güçlendirilmesi	<p>4.1. Şans oyunlarından 18 yaş ve altının uzak tutulması konusunda mevzuatın uygulanabilirliği için denetimlerin güçlendirilmesi</p> <p>4.2. Her türlü spor etkinliklerinde bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam içeriklerinin engellenmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İçişleri Bakanlığı ◆ Hazine ve Maliye Bakanlığı ◆ Valilikler (BMLİK) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yapılan denetim sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlerin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlerin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlerin sürdürülmesi
			<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ticaret Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mevzuatın uygulanması durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlerin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Denetimlerin sürdürülmesi 	

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
4.	Şans oyunları denetiminin güçlendirilmesi	4.3. Şans, bahis ve talih oyunlarına verilen marka isimlerde milli, spor gibi kelimelerin kullanılmaması, var olanların yeni isimlendirmelerin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Adalet Bakanlığı ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlgili mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mevzuatın gözden geçirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gerekli düzenlemelerin yapılması 	
5.	Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması	5.1. Kumar ve oyun bağımlılıklarını önlemeye, boş zamanların yararlı aktivitelerle doldurulmasına yönelik olarak; sportif etkinlikler, halk oyunları, sanatsal ve kültürel faaliyetlerin yaygınlaştırılması gençlerin katılımının teşvik edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gençlik ve Spor Bakanlığı ◆ Valilikler (BMMKK) ◆ Tüm kamu kurumları 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gerçekleştirilen faaliyet sayısı ◆ Katılım sağlayan genç sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 300 faaliyet sayısı ◆ 3.000 katılımcı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlave 300 faaliyet ◆ İlave 3.000 katılımcı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlave 300 faaliyet ◆ İlave 3.000 katılımcı

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Amaç: Danışmanlık hizmeti veren birimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi	<p>1.1. İnternet oyunu oynama bozukluğu ve kumar bağımlılığı konularında danışmanlık hizmetlerinin sayısının artırılması</p> <p>1.2. Patolojik kumar oynama davranışı ve internet oyun oynama bozukluğu açısından risk tespit edilen öğrencilerin danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi</p>	<p>◆ Sağlık Bakanlığı</p> <p>◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>◆ Milli Eğitim Bakanlığı</p> <p>◆ Sağlık Bakanlığı</p> <p>◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>◆ Danışmanlık hizmeti veren birimlerin sayısı</p> <p>◆ Danışmanlık hizmetine yönlendirilen ve takibi yapılan öğrenci sayısı</p>	<p>◆ 40 danışmanlık hizmeti sunulmaya başlanması</p> <p>◆ Risk tespit edilen öğrencilerin %100'ünün danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi ve takibinin sürdürülmesi</p>	<p>◆ Danışmanlık hizmeti sunan birimlere ilave 60 birim eklenmesi</p> <p>◆ Risk tespit edilen öğrencilerin %100'ünün danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi ve takibinin sürdürülmesi</p>	<p>◆ Danışmanlık hizmetlerinin ülke geneli 81 ile yaygınlaştırılması</p> <p>◆ Risk tespit edilen öğrencilerin %100'ünün danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi ve takibinin sürdürülmesi</p>

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
2.	Tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi	2.1. Psikiyatri polikliniği olan hastanelerde internet oyun oynama bozukluğu ve kumar oynama bozukluğuna yönelik tanı ve tedavi hizmetlerinin verilmesi	◆ Sağlık Bakanlığı	◆ Hizmet veren psikiyatri polikliniği sayısı	◆ Tüm hastanelerin % 50'si	◆ Tüm hastanelerin % 70'i	◆ Tüm hastaneleri %100'ü
		2.2. İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde çocuk-ergen ve yetişkin psikiyatrisi klinik/polikliniklerinin sayısının artırılması	◆ Sağlık Bakanlığı	◆ Eğitim kliniklerine bağlı açılan özelleşmiş poliklinik sayısı	◆ 3 hastanede özelleşmiş poliklinik hizmeti (İstanbul Bakırköy, Erenköy, Bursa İhtisas EAH) verilmektedir. ◆ Özelleşmiş poliklinik sayısı 5'e çıkarılması	◆ 11 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması	◆ 15 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması

